

Raadsnota

Raadsvergadering de dato 9 oktober 2023

Onderwerp: Beleidsplan Onderwijsachterstandenbeleid 2024-2026

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

In 2019 is het eerste beleidsplan onderwijsachterstanden vastgesteld: “Samen de juiste dingen doen. Onderwijsachterstanden tegen gaan door beleid op voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Valkenburg aan de Geul.” Dit beleidsplan liep af per 1 januari 2023. In het najaar 2022 is dit beleidsplan geëvalueerd.

Op basis van deze evaluatie is in samenwerking met het onderwijs en kinderopvang en in afstemming met de bibliotheek en Jeugdgezondheidszorg een nieuw beleidsplan Onderwijsachterstandenbeleid voor de periode 2024-2026 opgesteld. U wordt geadviseerd het beleidsplan Onderwijsachterstandenbeleid 2024-2026, incl. de in het plan opgenomen begroting, vast te stellen.

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

Gemeenten en schoolbesturen in Nederland krijgen financiële middelen van het rijk om onderwijsachterstanden te voorkomen dan wel te verminderen. Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) maakt onderdeel uit van het onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Gemeenten zijn wettelijk verantwoordelijk voor het organiseren van voldoende en gespreid aanbod aan voorschoolse educatie. Scholen krijgen vanuit de gewichtenregeling financiële middelen van het Rijk en zijn verantwoordelijk voor vroegschoolse educatie. Om de voor- en vroegschool goed op elkaar aan te laten sluiten, maken kinderopvang, onderwijs en gemeente gezamenlijke afspraken. Facilitering daarvan kan mede vanuit het gemeentelijke onderwijsachterstandenbudget plaatsvinden. Ook andere maatregelen om kinderen tussen 4 en 13 jaar met een (risico op) onderwijsachterstand extra aandacht te geven kan een gemeente betalen uit dit budget. Dat is een keuze van de gemeente.

3. Relatie met bestaand beleid

In de beleidsperiode 2019-2022 ontving de gemeente Valkenburg aan de Geul voor het eerst OAB-middelen en werd een eerste beleidsplan onderwijsachterstanden opgesteld. Uit een evaluatie, uitgevoerd door onderzoeksbureau Sardes in het najaar van 2022, bleek dat er na deze eerste periode een duidelijke structuur is neergezet en een goede samenwerking tot stand is gekomen binnen de gemeente.

Aandachtspunten voor de komende periode die uit de evaluatie naar voren komen, zijn:

- Het bereik van peuters met een VVE-indicatie.
- Samenwerking JGZ en kinderopvang.
- Het concretiseren van ambities, bijvoorbeeld in de vorm van (voorbeelden van) resultaatafspraken, om meer meetbaar te kunnen monitoren.
- Ouderbetrokkenheid blijft een belangrijk thema waar winst te behalen valt.
- Het beleidsplan moet richtinggevend zijn voor het beoordelen van subsidieaanvragen.
- Een reële inschatting van de besteding van de middelen is een belangrijk speerpunt.
- De wens is uitgesproken dat er voor langere tijd vooruitgekeken wordt, bijvoorbeeld in de vorm van een vierjarenplanning met jaarlijkse verantwoordingsmomenten.

In de evaluatie zijn per thema ook een aantal aanbevelingen geformuleerd. Deze aanbevelingen zijn overgenomen in het nieuwe beleidsplan.

De evaluatie treft u als bijlage aan.

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

Doel/visie

Doel van het onderwijsachterstandenbeleid is: Een kwalitatieve goede en veilige beginnende leerplek voor alle kinderen van 2-6 jaar waarbij partners systematisch samenwerken aan een stevig en duurzaam fundament om deze kinderen een gelijke kans te geven op een goede schoolloopbaan. Omdat kinderen 'ongelijk' de school binnenkomen, betekent gelijke kansen bieden dikwijls ongelijke behandeling.

Ambities

In het beleidsplan zijn per onderdeel ambities opgesteld door de gemeente en de samenwerkende partners. De vaststelling daarvan vond plaats in een interactief proces, waarbij alle partners de gelegenheid hebben gehad om een inbreng te leveren. Onderstaand treft u een samenvatting aan van de ambities per onderdeel.

Voorschoolse indicatie

De gemeente en haar partners willen alle kinderen binnen de gemeente vanaf 2 jaar een stevig fundament bieden voor leren en ontwikkelen. Sommige kinderen hebben van huis uit veel kansen, andere kinderen kunnen een extra steuntje in de rug gebruiken in de vorm van voorschoolse educatie. Een kwalitatief goed aanbod voorschoolse educatie en een hoog bereik onder de doelgroeppeuters zijn daarom van groot belang.

Warme overdracht en doorgaande lijn

Kinderopvang en onderwijs spreken dezelfde taal te spreken in de overdracht van kinderen. Per Samenwerkend Kindcentrum komen tot een gezamenlijke visie op de ontwikkeling van jonge kinderen.

Knooppunt

Het Knooppunt is het verbindingsinstrument tussen onderwijs- en netwerkpartners. Doel van het Knooppunt is een integraal beeld verkrijgen van de leerling (en zijn leefomgeving), het vaststellen van de ondersteuningsbehoeften en hierop gebaseerde afspraken over (gelijktijdige en afgestemde) interventies van onderwijs, gemeente en/of zorg (gericht op) thuis en school.

Onderwijsachterstandenbestrijding in de basisschool

De ambities voor de komende periode zijn:

- De bibliotheek, kinderopvang en de scholen weten elkaar te vinden en hebben helder wat ze voor elkaar kunnen betekenen. Dat geldt in ieder geval voor het thema: het bevorderen van leesplezier.
- De bibliotheek werkt structureel samen met alle basisscholen, kinderopvang en consultatiebureaus.
- Uitgangspunt is: breng de boeken zo dicht mogelijk bij de kinderen.
- De bibliotheek biedt maatwerk aan kinderopvang en scholen.
- Scholen hebben een rijk en samenhangend taalbeleid en aandacht voor leesbevordering. Dat laatste uit zich in een breed, rijk en aantrekkelijk (thematisch) aanbod aan boeken. De bibliotheek ondersteunt daarbij. Het vraagt om kennis van de taal-/leesontwikkeling bij alle betrokken professionals en aandacht voor de rol van ouders bij leesbevordering.
- Anderstalige kinderen krijgen onderwijs op maat.

Samenwerken met ouders

Het hoofddoel van ouderbetrokkenheid is:

- Samenwerken met ouders, zodat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen op de vier ontwikkelingsgebieden, met de nadruk op taal.

Nevendoelen zijn:

- Ouders, indien gewenst, opvoedkundige ondersteuning geven.

- Ouders, indien gewenst, doorverwijzen naar meer specialistische vormen van opvoedondersteuning.
- Signaleren van laaggeletterdheid bij ouders.

Monitoring en evaluatie

De gemeente monitort het aantal (gewenste en beschikbare) kindplaatsen voor kinderen met een VVE-indicatie aan de hand van de gesprekken met JGZ en kinderopvang en data uit het portal. Met het onderwijs en kinderopvang is afgesproken dat de resultaten van VVE gevolgd worden door middel van het invullen van de Peutermonitor van Innovatienul13. Op basis van deze informatie willen wij in gesprek gaan met kinderopvang en scholen om te komen tot een keuze voor de juiste inspanningen en activiteiten, die leiden tot de beste resultaten.

De Samenwerkende Kindcentra maken een 4-jaarlijks OAB plan, waarin beschreven is welke activiteiten zij gaan ontplooiën, welke doelstellingen zij hiermee willen bereiken en hoe resultaten worden gemonitord. Dit plan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de gemeente. Op basis van dit plan wordt jaarlijks een subsidieaanvraag OAB bij de gemeente ingediend. De gemeente ziet erop toe dat de SKC's het voorgenomen beleid uitvoeren.

In een tweejaarlijkse evaluatie OAB stelt de gemeente samen met de partners uit kinderopvang en onderwijs vast in hoeverre doelen zijn bereikt, wat er goed gaat en wat er beter kan. Daarbij is aandacht voor borging: hoe zorg je ervoor dat er aandacht blijft voor datgene wat bereikt is en voorkom je dat zaken verdwijnen op het moment dat zich veranderingen voordoen, zoals een personeelwisseling.

Afstemming en relatie met andere beleidsterreinen

Het team Sociale Ontwikkeling en Burgerkracht van de gemeente Valkenburg overlegt regelmatig over een diversiteit aan onderwerpen en beleidsterreinen, zoals laaggeletterdheid, armoede, sport, jeugd en uiteraard onderwijs(huisvesting). Er zijn diverse raakvlakken met het onderwijsachterstandenbeleid. Concreet gaat het om een relatie met armoedebelief, met beleid op het gebied van mentaal welbevinden en beleid op het gebied van sport en beweging en jeugdbeleid. Er is een aantal dwarsverbanden in het gemeentelijk beleid te zien tussen onderwijsachterstandenbeleid en andere beleidsterreinen. De gemeente wil die graag benutten en expliciet maken.

Samenwerking en overleg

Dit hoofdstuk beschrijft op welke wijze er samengewerkt gaat worden en hoe de overlegstructuur er uit ziet. De gemeente kent diverse overlegstructuren, sommige op bestuursniveau, andere meer gericht op afstemming over praktische zaken en/of bedoeld om een goede overdracht en een doorgaande lijn te realiseren. Kennisdeling is ook een belangrijk doel van deze overleggen.

De gemeente is regievoerder voor VVE. Dat houdt in dat de gemeente het VVE-beleid coördineert en sturing geeft om de doelen van VVE te realiseren en te borgen.

Financiële verantwoording en begroting

Per 31-12-2022 bedraagt de reserve Onderwijsachterstandenbeleid € 461,001=.

De redenen dat deze reserve zo hoog is zijn:

- De OAB-middelen die wij hebben ontvangen van het Rijk zijn hoger dan voorzien. In de oorspronkelijke begroting was voor de jaren 2020 tot en met 2022 een bijdrage voorzien van € 157.900,=.
- In 2020 en 2021 zijn, vanwege de corona crisis, aanzienlijk minder subsidies onderwijsachterstanden aangevraagd voor het ontplooiën van activiteiten ter bestrijding van onderwijsachterstanden in het onderwijs en de kinderopvang.

Wij stellen voor om de reserve OAB aan te wenden ter dekking van uitgaven in het kader van onderwijsachterstandenbeleid in de komende jaren.

Het beleidsplan bevat een begroting 2023-2026. De inkomsten bestaan uit Onderwijsachterstandsmiddelen van het Rijk en gemeentelijke middelen.

De uitgaven bestaan uit subsidie ten behoeve van de kinderopvang voor Voorschoolse Educatie en VE coach, subsidie ten behoeve van IKC's voor onderwijsachterstanden, de kosten van de Peutermonitor, gemeentelijke coördinatie c.q. inhuur ten behoeve van evaluatie en bijstelling beleidsplan.

Er worden nadere subsidieregels ontwikkeld voor het aanvragen van subsidie door de IKC's voor de uitvoering van activiteiten in het kader van OAB. Deze regels gelden niet voor voorschoolse educatie en de VE coach, hiervoor zijn aparte nadere regels opgesteld. Bij de nadere regels wordt een overzicht gevoegd van de activiteiten waarvoor subsidie aangevraagd kan worden en de wijze waarop de resultaten gemonitord worden. Er geldt een jaarlijks subsidieplafond voor het te verstrekken subsidie OAB. Tevens wordt in de nadere regels een prioritering aangegeven van de onderwerpen. Deze prioritering wordt alleen toegepast als het totaal aan subsidieaanvragen OAB boven het subsidieplafond uitkomen.

Uitvoeringsafspraken

In de bijlage bij het beleidsplan zijn de uitvoeringsafspraken opgenomen.

Verlengen beleidsplan

Omdat een beleidsplan van drie jaar relatief kort is, ligt het in de bedoeling het beleid ook na 2026 nog een jaar op dezelfde leest te schoeien. Voorgesteld wordt om bij ongewijzigd landelijk beleid het beleidsplan te verlengen met een jaar tot 1 januari 2028.

5. Samenwerking

Deze nota is ontwikkeld in nauwe samenwerking met onderwijs en kinderopvang. Ook is afstemming gezocht met de Bibliotheek, Jeugdgezondheidszorg en het team Sociale Ontwikkeling en Burgergracht

6. Aanbestedingen

N.v.t.

7. Duurzaamheid

Middels het onderwijsachterstandenbeleid wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van jonge kinderen en wordt een goede basis gelegd voor de toekomstige schoolloopbaan van deze kinderen.

8. Financiën

De reserve onderwijsachterstandenbeleid maakt deel uit van de egalisatiereserve Sociaal Domein. Per 31-12-2022 bedraagt de reserve Onderwijsachterstandenbeleid € 461.001,=.

Wij stellen voor deze reserve OAB aan te wenden ter dekking van uitgaven in het kader van onderwijsachterstandenbeleid in de komende jaren.

9. Communicatie

Na vaststelling door uw raad wordt het beleidsplan gedeeld met alle betrokken partners.

10. Afwegingen en Advies

Wij adviseren u:

- I. Het beleidsplan Onderwijsachterstandenbeleid 2024-2026 incl. de begroting vast te stellen.
- II. Bij ongewijzigd landelijk beleid het beleidsplan te verlengen met een jaar tot 1 januari 2028.
- III. De reserve Onderwijsachterstandenbeleid aan te wenden ter dekking van de toekomstige uitgaven in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid.

11. Bijlagen

- Evaluatie gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid Valkenburg aan de Geul, november 2022.
- Beleidsplan Onderwijsachterstandenbeleid 2024-2026 gemeente Valkenburg aan de Geul, juli 2023.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

mr. G.S. Reehuis
algemeen directeur/gemeentesecretaris

D.M.M.T. Prevoo
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 22 augustus 2023;

Gehoord de raadscommissie Sociaal Domein de dato 18 september 2023;

B e s l u i t :

- Het beleidsplan Onderwijsachterstandenbeleid 2024-2026 inclusief de begroting vast te stellen.
- Bij ongewijzigd landelijk beleid het beleidsplan te verlengen met een jaar tot 1 januari 2028.
- De reserve Onderwijsachterstandenbeleid aan te wenden ter dekking van de toekomstige uitgaven in het kader van het onderwijsachterstandenbeleid.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 9 oktober 2023.

De raad voornoemd,

mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

D.M.M.T. Prevoo,
voorzitter